

IN SPET SE JE OGLASIL MECEN...

(Ob že tradicionalnem "revolucionarnem koraku" v zamejski kulturni zgodovini)

Od zadnjega razglasa knjižnih nagrad je minilo toliko dni brez novic o novi možnosti razpisa, da smo sami pri sebi čez vse naredili križ, potem pa še črto in pregledali uspehe treh knjižnih natečajev. Danes —po zaslugi istega mecena— more Slovenska kulturna akcija sporočiti vsem ustvarjalcem, da se razpisujejo božične nagrade tudi v četrto, pa se nam zdi, da tudi zdaj ne bi škodilo dati v javnost nekaj dosedanjih rezultatov.

Namen, "da se poživi knjižno ustvarjalno delo", je bil gotovo dosežen. Če pogledamo literarno delo posameznikov in pa knjižnih založnic do leta 1955 in ga primerjamo s kasnejšim, vidimo, da razlike ni mogoče zanikati. Ne more se reči, da je mecen s svojim darom ustvaril nove pisce, nova dela, toda reči je treba, da jih je mnoge vzpodbudil k delu in jih pomagal odkriti bralcem. Že ob prvem razpisu smo mogli videti, kako na široko je odjeknil poziv na sodelovanje: enajst izvirnih rokopisov iz petih držav je prišlo od ljudi, ki še nikdar niso stopili v javnost ali pa so že dolga leta molčali. "Veliko dejanje prvega slovenskega mecena v tujini je dalo zlahten plod", je bilo takrat napisano. Danes po treh letih vidimo, da je dvaindvajset rokopisov (enajst pesniških zbirk, devet del v prozi, ena drama in eno znanstveno delo) prišlo pred žirijo in da so jih poslali ustvarjalci —znani ali neznani— iz Anglije, Argentine, Avstrije, Avstralije, Italije, Japonske, Jugoslavije in Združenih držav Amerike. Tri nagrajena dela so bila tiskana in dve sta v tisku.

Toda če bi se omejili samo na ta dejstva, slika ne bi bila popolna. Tudi nikoli ne bomo mogli natanko vedeti, kaj vse so sprožili ti natečaji. Že danes pa vemo, koliko ljudi, ki sicer niso sodelovali, je začelo pisati, pa tudi spet pisati. Koliko ljudi je našlo pot v krog ustvarjalcev! So pisce, ki ne sodelujejo pri natečajih in vendar pišejo več ko prej v nekem tihem tekmovanju. Zanimanje za delo se je dvignilo, ker se je dvignilo zanimanje za pisca. Pa še dalje gre zasluga mecenovega daru: kadar publikacije Slovenske kulturne akcije vzbujajo na tej ali na oni strani železne zavese veselje ali zavist, je gotovo zasluga avtorjev, a prav tako tudi knjižne založnice in ljudi, ki povsem z nepoetičnimi sredstvi kakor je denar pomagajo poeziji, da pride ljudem v roke.

Nekoč smo zapisali, da gre pri knjižnih natečajih bolj za to, da čimveč kvalitetnih ljudi sodeluje, in ne za to, kdo je bil nagrajen. Zgodovina natečajev pač kaže, kako je v mnogih primerih sodba žirije daleč od sodbe izrečene z gotovostjo "ex cathedra".

Danes bi bilo nujno napisati še nekaj: vsi si želimo, da bi se število mecenov med nami povečalo in ekonomski razvoj slovenske zamejske kolonije kaže, da tako upanje ni iluzorično, toda vse bo zaman, če se pisce ne bodo bolj posvetili ustvarjalnemu delu in če se naše družine z otroki ne bodo zavedle, da jim lahko samo slovenska knjiga pomaga pri ohranjanju narodnih in krščanskih vrednot.

(Dalje na 2. strani)

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Drugi kulturni večer

Sobota dne 3. maja 1958 ob 19. uri
dvorana Bullrich, Sarandí 41

Prireditel literarnega odseka

Predava Ruda Jurčec

SVET LJUBLJANSKEGA TRIPTIHA

(Posebnih vabil ni)

"...Kakšen naj bo prihodnji roman? Molekularni roman, če hočete tako reči? No, tak roman že imamo; imamo že nov slog romana. Od slikarstva in poezije se razlikuje v tem, da se ni uveljavil.

Kakšno je izročilo tega modernega romana?

V Franciji predvsem Proustovo. Pisatelj išče novo obliko, izločiti hoče vse tisto, kar ni nujno, vse, kar je zunanje, opisno — vse tisto, kar si lahko nadomesti bralec sam.

Sedanji roman nič več ne ustreza potrebi po pripovedovanju zgodbe, po oživljanju oseb, po slikanju značajev, po popisovanju tega ali takega družbenega okolja; biti hoče pričevanje o človeku, in sicer pričevanje, ki ga bo doseglo v njegovi najgloblji, najbolj splošni resničnosti. Biti hoče roman o človekovem bivanju. Ena sama oseba: Človek. In ker človeka ni mogoče drugače ujeti kot skozi samega sebe, je edina oseba današnjega romana v bistvu pripovedovalec sam, ko izraža, ko išče svojo podobo o svetu ali svoje življenjske vrednote...

Nekateri najboljši romani zadnjega časa nam ne pripovedujejo pravljic. Pesniški romani ne povzdigujejo mit poezije, hočejo nas prepričati, da je edini način življenja v nadrealnosti. Domišljija... se je umaknila misli, ki skuša prikazati podobo človeka, človeka, pravzaprav ločenega od sleherne družbe, ker je razpet v zgodovini, o kateri še ne vemo, kakšno družbo bo rodila, in človeka, ki je ločen tudi sam od sebe, od svojih lastnih subjektivnih občutkov, ker čuti neko nujnost, ki zadeva vse ljudi..."

Gaston Picon.

Drugi kulturni večer

Sobota dne 3. maja 1958 ob 19. uri
dvorana Bullrich, Sarandí 41

Prireditel literarnega odseka

Predava Ruda Jurčec

SVET
LJUBLJANSKEGA TRIPTIHA

Tretji kulturni večer

Sobota dne 17. maja 1958 ob 19. uri

(Spored večera bo objavljen v prihodnjem Glasu in listih.)

(Dalje s 1. strani)

Ko pomislimo na vse tiste v domovini, ki hranijo rokopise v predalih, ker jih nihče noče tiskati, (sami pa jih ne smejo, tudi če bi to finančno zmogli) in ko na drugi strani drugi doma sebe že leta tiščijo v moreči molka ali pa si delajo silo v trenutkih pisanja, ki so umetniku — naj bo kakršnegakoli svetovnega nazora — najbolj sveti... takrat se zavedamo, da smo zunaj srečni. Pa tudi bolj odgovorni za svoje delo.

Našemu mecenu se že četrtič zahvaljujemo za njegovo darilo, in si samo želimo, da bi še kdor drugi v taki ali pa četudi manjši meri, stopil našemu kulturnemu delu ob stran. Pri tem delu, ki ni bilo začeto za odskočno desko nobenemu posamezniku, pač pa v pomoč tvorni sili vsega našega naroda, ni prav nobena minuta izgubljena. Nekeč — sam Bog ve kdaj in kje bo to — ko bomo mirno gledali na ta leta, se bo to izkazalo.

Z. S.

naši večeri

PODOBA ČLOVEKA V AJSHILOVI TRAGEDIJI

Peta sezona kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije se je začela v soboto dne 19. aprila. Tudi letos bodo vsi večeri v dvorani Bullrich, Sarandí 41 in sicer vsako prvo ter tretjo soboto v mesecu.

Na prvem večeru je predaval dr. Milan Komar in sicer o temi: Podoba človeka v Ajshilovi tragediji. Predavatelj je najprej podal pregled del grškega pesnika in opozoril na glavni temelj v grški tragediji, kjer je vsaj v prvem času njena osnova v liriki. Verze zbora in napovedovalca preveva globoka lirika. Junak tragedije je podajjan kot celota, kot odraz kozmosa, pojmovanega kot najvišji red. Človek v Ajshilovi tragediji ni podajjan kot razdvojenost, ampak se povezuje in nazadnje rešuje v sintezo in izzveneva v pristanek reda, ki vlada svet. Antični človek ni bil naslonjen na sisteme in zvarjene principe. To gledanje je pozneje koristno oplodilo filozofijo zahodnega sveta. Predavatelj je nakazal njeno pot vse do današnjih časov in ob zaključku podčrtal osnove grške tragedije, ki so se ohranile in obdržale svojo veljavo za današnji čas.

Večer je vodil dr. Vinko Brumen v imenu filozofskega odseka, čigar prireditelj je bil. Udeležba je bila obilna in je dvorano napolnila. Ob koncu so navzoči predavatelja nagradili z dolgim ploskanjem.

KOCIPROV ŠENTJURJEVSKI PROVIZOR V BUENOS AIRESU

"Šentjurjevski provizor" je dramsko delo — prve nes pisatelja Stanka Kocipra. Napisano je bilo pred dvajsetimi leti in je bilo objavljeno v domovini v Dom in svetu. Že takrat je izzvalo pozornost zaradi svoje izredne dramske sile pri mladem pisatelju. Igra bi že takrat morala priti na oder ljubljanske Drame in je bila tudi sprejeta v njen repertoar, vendar do izvedbe ni prišlo.

Delo je bilo potem izvajano nekaj krat na odrih v domovini in v Argentini ga je režiser g. Špeh postavil na oder v Ciudadeli in ponovil na odru v Lanusu. Premiera je bila izredno skrbno pripravljena in je delo doživelo lep in zaslužen uspeh. Igralci so podajali enotno in pravilno uglašeno. Uprizoritev je postavila na oder slovensko dramsko stvaritev, ki je le predolgo čakalo na stik z občinstvom.

obrazi in obzorja

RAZGOVOR Z AVTORJEM LJUBLJANSKEGA TRIPTIHA

(Ob drugem kulturnem večeru.)

Vpeljali smo že skoraj kot pravilo, da pisatelj novega slovenskega dela podaja v Glasu svoje izjave o novem delu, svojo lastno rast v pisanje in razlago svojega hotenja. Zdi se mi taka osebna pojasnitev važna za razumevanje avtorjevega hotenja in zato hvaležen napotek za pravilno ocenjevanje njegovega napora, pa tudi sicer so to važni podatki za bodočega literarnega zgodovinarja. Naš predsednik se je sicer obotavljal, pa je vendar priznal pomembnost mojim literarno zgodovinskim razlogom in podal v razgovoru nekaj zanimivih izjav.

1. Ali si v mladosti kaj leposlovno ustvarjal, da si kot pedesetletnik objavil prvo leposlovno črtico v tisku?

— Po naših srednjih šolah so imeli profesorji slovenščine lepo in tudi usodno navado, da so najboljše naloge prebirali pred vsem razredom. Isto je storil tudi moj prvi profesor slovenščine in dobronik, pokojni ravnatelj Osana. Ko sem nekeč popisal prvi nastop Demostena na trgu v Atenah, je bila "moja pot" pri njem zarisana. Ne samo v slovenščini, tudi v latinščini in grščini sem poslej prejemal pri njem najboljše reče. Bil sem gojenec Marijanišča v Ljubljani, kjer je naš tedanji prefekt msgr. Steska imel literarni krožek za višješolce. Ko je izvedel, da je bila v šoli prebrana moja naloga o Demostenu, me je vključil v krožek. Vsako nedeljo smo imeli sestanke — literarne vaje — v njegovi sobi, kjer nas je msgr. učil pisanja. Še sedaj se spominjam, kako plašno sem sedel med ostale pesnike in pisatelje, ki so medtem že objavljali svoja dela v revijah. Okoli mize smo bili med drugimi Jože Pogacnik (sedanji ljubljanski kanonik), Bogomir Magajna, Gregor Mali in drugi. Dobrosrčni msgr. nas je učil literaturo iz del Kristofa Schmidla. Opazil sem, da se je pri tem "učil" največ kar sam, ker vsi smo zrlí nekam tja skozi okna, kjer se je v daljavi dvigal je jutranjega sonca Krim. Jaz se zarote proti msgru nisem udeleževal, toda zgodilo se je: "vrgli" so ga in nekaj nedelj pozneje je že prišel novi vodja literarnega krožka: Narte Velikonja. Tudi za zunaj je bil velik skok od msgra do Velikonje: prinesel je s seboj Dostojevskega Zločin in kazen in začel razlagati pismo, ki ga Razkolnikov piše materi in sestri... Krožek je izdajal hišno literarno glasilo Plamen, kjer sem začel "objavljati" prve črtice... Tako: "Fragmenta vitae" kot drugošolec... kar "vita" in še v fragmentih...

2. Vidi se, da si živel tesno z literarnimi problemi in umetnostnimi sploh, predvsem za časa svojega študija v Parizu. Zdiš se mi lep slovenski primer umetnostno ustvarjajočih "diplomatov", takih, kot so bili po vrsti srbski protežirani literatje, pri Slovencih pa samo Izidor Cankar. Tebe je poslala v svet usoda begunstva in tu si se razvil iz

političnega uvodničarja v literarnega esejista francoskega esejista, odkoder ti ni bil težak skok v leposlovno ustvarjanje. Kako si doživel ta skok iz eseja o duševjanju v eseja o duševnanju? Tako nekeč, ki so v Franciji. Za slovensko pisanje velja še vedno, da je njega glavni nosilec lirika. Ko bi že prišli do popolne izravnave med poezijo, prozo in dramo, bi mogli šele govoriti, kaj je slovenski esprit... V Parizu so polovico ali pa celo življenje preživljali ruski pisatelji; Turgenjev je bil osebni prijatelj Flaubertov in Merimejev, Tolstoj je cela poglavja v Vojni in miru napisal v francoščini. V Petrogradu so aristokrati in intelektualci govorili lepšo francoščino kot njih sodobniki v Parizu... In vendar v ruskih delih ni nikjer sledov esprita, ki bi bil soroden francoskemu.

Izbral sem — seveda to ni bilo hotelo — tak način pisanja, ker sem slutil, da vsebini sodobnega človeka ne morem priti blizu s sredstvi običajne epike ali slikanja v mirni in ubrani prozi. Rane so se zacelile, trpljenje blaži nov val ljubezni, sodobnost se razliva v žar nove svetlobe, vse to ne prenese trdega sloga — umaknil sem se (ne vem, koliko se mi je posrečilo) v neke vrste poezijo. In za čim težim? Biti podoben svojemu bližnjemu in mu biti blizu v preprostosti besede in misli.

3. Kakšno realnost slovenskega obdobja si seciral v tej noveli? Ali so tvoje osebe sami simboli, ali pa so po tvoji osebnosti podobi preustvarjeni realni liki, ki so resnično živele. Čutim, da bi nekaterim postavam utegnili ganiti njih državljsko ime.

— Res je, obdelal sem del naše dobe, zlasti one med leti 1820 do 1940. Vendar mislim ravno o tem govoriti v soboto na predavanju kulturnega večera. Ko sem pisal, sem pozneje ugotovil, da sem vpletal misli oseb, ki so na nek način bile spet ob meni in z menoj, ko sem delo pisal... Našel sem v tekstu celo njihove stavke.

4. Ne morem se ubraniti vtisa, da je glavni aktivist v povesti Lučo, kot simbol in kot človek, ki suče usodo. In prav ta je ostal v Triptihu bolj nakazan kot razvit. Ali se ne ponuja zlasti ob odprti usodi duhovnika-komunista Luke v novo oblikovanje?

— Priznam, da je Lučo samo nakazan in da sem ga razvil samo deloma. Kot tak pa, ki predstavlja svoj princip, se mi je pojavljalo tolikšen, da ga nikdar ne bi mogel podati v vsej celoti — saj bo njegovo trajanje in delovanje šlo tja do konca sveta! Če sem ga podal odlomljeno, sem to storil zato, da bi pokazal, kako mu je človek le kos in kolikšna je človekova veličina v primeri z njim. Rad bi nadaljeval Luča in Luka in v zadnjih stavkih zaključnega razgovora med Janezom Pavlinom in Lukom je nakazana vsebina nadaljevanja, vendar bi odklanjal oznako Luke kot "duhovnika-komunista", ker se mi "komunizem" kot tak zdi prešibak za vsebino duš, ki se peresu ponujajo.

5. V kakšno smer naj se po Tvojem razvija slovenska proza zlasti v emigraciji? — Teško je reči, kam naj se razvija naše pisanje v emigraciji. Razvijalo se bo po poteh umetniške moči in notranjega doživljanja ljudi, ki jo pišejo. Le ena odgovornost nas mora vse prevetati: v življenju se maščuje, ako kdo po svoji krivdi zaostaja ali zamuja vozila. Emigracija za Slovence ne more biti samo nesreča, ampak tudi prilika za obogatitje slovenskega duha — doma in v tujini! Upal bi si reči, da Bog ni pošiljal izvoljenega ljudstva v pregnanstvo samo zato, da ga je kaznoval, ampak da jih je očistil, jih zbudil iz lenobe in otopelosti, jim razširil obzorja. Res je: šli so milijoni, Jeremija pa je bil samo eden... Jeremija je ostal in postal potem prapor za milijone vseh časov. (S tem seveda ne mislim terjati, da bi se nam moral Bog izkazati enako dobroten.)

Tako smo pripravili naročnike na novo slovensko delo z besedami urednika in pisatelja samega. Toda on bo na prihodnjem kulturnem večeru posebej še govoril o okolju, ki mu je dalo prvo doživetje trenja, obdelanega v knjigi, in o razmerah v domovini pred tridesetimi leti, ki so rodile omenjeno problematiko zadnjih let. Zato naj ta razgovor s pisateljem služi tudi kot uvod v to predavanje. O knjigi sami pa bo potem laže govorila kritika.

Tine Debeljak

RAZPIS KNJIŽNIH NAGRAD SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE ZA LETO 1958

Mecen ki želi ostati neimenovan, je dal s svojim darom Slovenski kulturni akciji možnost, da tudi za leto 1958 razpisuje Božične knjižne nagrade v skupnem znesku 10.000 argentinskih pesov z namenom, da se poživijo slovensko ustvarjalno delo.

1. Nagrade so tri in sicer v zneskih 5.000.—, 3.000.— in 2.000.— argentinskih pesov;

2. Prispevki morajo biti izvirna leposlovna ali znanstvena dela, ki še niso bila objavljena ali izvajana (roman, povest, drama, zbirka esejev, pesmi, novel ali črtic; razprava iz humanističnih ved, iz slovenskih domoznanskih področij, pa tudi drugačen izsledek slovenskega znanstvenika);

3. Sodelovati more vsak kjerkoli živeči slovenski književnik ali znanstvenik razen članov žirije in nagrajencev predhodnega natečaja;

4. Rokopis je treba poslati do 31. oktobra 1958 v dveh na stroj pisanih izvodi na naslov: Slovenska kulturna akcija (Knjižne nagrade) Alvarado 350, Ramos Mejía. Prov. Buenos Aires, Argentina;

5. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime ali pseudonim, katerega nosilec pa mora biti znan vsaj enemu članu razsodišča, je treba poslati v roku pisu priloženi kuverti, ki nosi isto oznako kot rokopis. Kuverte se odpro na dan razglasitve izida, to je dne 22. decembra 1958. Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev;

6. Slovenska kulturna akcija si pridrži pravico za morebitno objavo nagrajenih del ali njih uprizoritev, seveda šele po dogovoru z avtorjem;

7. Materialistično usmerjeno delo ne pride v poštev;

8. Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu;

9. Žirijo sestavljajo gg. dr. Vinko Brumen, prof. Alojzij Geržinič, Ruda Jurčec, dr. Milan Komar, Karel Rakovec in dr. Branko Rozman. Za presojeno znanstvenih del, za katero je potrebna posebna strokovna razgledanost, kooptira žirija 1 do 3 člane. Na sejo, pri kateri se dokončno odloča o razdelitvi nagrad, pridejo redni in pa kooptirani člani in vsi imajo enako glasovalno pravico;

10. Glasovanje razsodišča je tajno;

11. Razsodišče ima pravico proglasiti kako nagrado za nepodeljeno. Prav tako ima pravico združiti dve ali več nagrad in jih razdeliti.

Buenos Aires, dne 15. aprila 1958.

Slovenska kulturna akcija.

Plečnik je opremil mnogo knjig in nekaterih se je lotil z izrednim veseljem in navdušenjem. Ko je Fran Finžgar izdal prvič svojo Makalongo, je rokopis pokazal Plečniku. Ko ga je prebral, se je tako navdušil, da je Finžgarja celo zaprosil, da bi smel knjigo opremiti. Knjigo so tiskali v Jugoslovanski tiskarni, kjer pa Plečnikovih navad niso poznali. Prišlo je do težav in Plečnik je pisal avtorju pismo, v katerem pravi:

"Dobil sem pismo Jugoslovanske tiskadne: nimajo črk, hočejo vedeti, kakšen papir pride v poštev — predvsem pa hočejo naročilno pismo. Občevati se sme v tiskarni samo v kancliji. To je prostor, v katerem sede vsakovrstni Adami in Eve, absolventi trgovske akademije — med kasami in telefoni itd. Kadar človek hoče govoriti z mojstrom, pride ta — podobno nuni — v parladorij — pred mrežo — na levo in desno čakalci — in vse skupaj — moderna nervoza: čas je denar!

V tako nesvobodnih razmerah ne more rasti tiskarija, ki bi držala štango starim Blasnikovim pratikam. — V takih razmerah zahtevajo najprej naročilno pismo za stvar, ki ima visok namen in o kateri sem se z ravnateljem dogovoril. — To lepo stvar (natis Makalonce) bi bil sposoben izvršiti edino kakšen majhen tiskar — magari s predpotopnimi tipi, ki ni organiziran, pa ima še srce in dosti ambicije..."

Plečnik je hotel biti povsod zraven, ne samo pri lomljenju, ampak pri zadnji korekturi in so mu v tiskarni oporekali, da to ni njegova stvar — zato piše:

"Navajen sem, ne, tudi zahtevam možnost neposrednega, to je direktnega stika z delavci, z onimi namreč, ki zadeve sami izvršujejo, zato ker se le tako učim ljaz od njih in oni tudi od mene."

NOVOST:

Ruda JURČEC

LJUBLJANSKI TRIPTIH

Roman 200 str.

Opremil M. Volovšek

Cene v Argentini: broš. 40.—; vez. 55.— pesov.

Pridobimo Slovenski kulturni akciji

STO

novih naročnikov!

Slovenska kulturna akcija vstopa v peto leto. Te dni je izšlo 25. izdanje naše založbe, kar je gotovo lep jubilejni dogodek na našem knjižnem trgu.

Uspeh sloni v veliki meri na idealizmu in požrtvovalnosti članov in sodelavcev. Toda to ne zadostuje.

Naše delo bo možno le, ako se naši dohodki zvišajo in zato je nujno, da se dvigne število naročnikov.

Založba je izdala poseben prospekt o vseh naših publikacijah, ki bo poslan poverjenikom, naročnikom in vsem članom in na naslove prijateljev, ki so nam znani.

Naš namen je: poverjenike, naročnike in člane ter prijatelje prosimo, da prospekte razdele ali pokažejo znanecem in slovenskim rojakom s prošnjo, da se naroče na naše publikacije, zlasti na letnik 1958.

Končni cilj: založbi moramo pridobiti vsaj sto novih naročnikov.

Razpisali bomo posebne nagrade za tiste, ki nabere večje število naročnikov. Podrobnosti bomo objavili v prihodnji številki Glasa.

ZALOŽBA SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

doma in po svetu

— Krožek slovenskih znanstvenikov v USA "Studia Slovenica" je sklenil izdati v angleščini monografije o slovenskih problemih. Prva knjiga je že v tisku in jo je napisal Janez Arnež. Delo nosi naslov: Slovenia in European Affairs. Reflections on Slovenian Political History. Knjiga obsega 200 strani in se naroča pri Studia Slovenica, P. O. Box 4531 Washington 17. D. C. ali pa pri League of C. S. A., 238 Eas 19th Str. New York 3. N. Y. Krožek ima namen s svojimi deli širiti poznavanje Slovencev v svetu in meni, da se more to doseči samo z resnim študijem in podrobnim znanstvenim delom. Cena izvodu je 3 in pol dl.

Pisatelj Janez Jalen je v posebni izjavi pojasnjeval svoje pisateljske načrte. Tako je navajal: "Kolikokrat sem gledal slovenski svet s Triglava, ga premeril v daljo in šir, vsega, kar je našega... Kolkoliko skrivnosti je v tej naši gori. Ne samo Zlatorog, ta naša Gora mogota zaslužiti svojo povest in misel na njo me že dolgo nadleguje. Kaki dve poli imam že napisani. V njej bi rad zajel vso lepoto in pravilnost Triglava... Še nekaj je, kar me teži... To so Bremana, res prava bremana. Na Bremana, svojo srčno povest, sem moral kar pozabiti. Pa imam že napisan podroben načrt zanjo. Napisal bi jih bil čez poletje leta 1941, pa mi je vojska zaprla pot na Gorenjsko. Lepoto Begunjsčice bi pokazal... V povesti bi se spomnil tudi Pogorečevega Toneja — nadškofa Jegliča, svojega najbližjega rojaka — on iz Begunj, jaz pa iz Rodin... Morda bom sedaj, ko se odpravljam na Gorenjsko, spet obudil vse te spomine in se rešil bremen ter povest Bremana spravil na papir."

Slavni angleški pisatelj Somerset Maugham, star 84 let, je izjavil, da bo nehal pisateljevati. Pred kratkim je izročil založbi zadnji rokopis zbirke esejev "Moj pogled". Časnikarjem je izjavil, da mu roke odpovedujejo in zadnji čas mu pisanje povzroča neznozne bolečine med prsti, ako piše več kot eno uro dnevno. "Sicer sem pa dovolj napisal," je zaključil svojo izjavo. Živi na francoski rivijeri.

William Faulkner je končal nov roman "The Mansion", ki je zaključno delo triptiha, čigar prva knjiga "The Hamlet" je izšla v letu 1940, drugo delo "The Town" pa lansko leto. Tako je "Naselju" sledilo "Mesto", sedaj pa pride "Domovanje". Dejanje se razvija v izmišljeni pokrajini Joknapawphau, skozi vse tri dele pa popisuje družino Snopes.